

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého **A. D. D.**, narodeného X., bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Piešťanoch, dieťa otca P. D., bytom L., v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. Monikou Miklovičovou, advokátkou so sídlom v Piešťanoch, E. Belluša 6752/29, a matky S. V., bytom V., **o návrhu otca maloletého na zníženie výživného a úpravu styku s maloletým a návrhu matky maloletého na zaplatenie nákladov spojených so zaobstaraním výbavičky**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp.zn. 10 P 48/2010, o dovolaní otca maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 12. septembra 2011 sp.zn. 23 CoP 51/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 3. marca 2011 č.k. 10 P 48/2010-100 zamietol návrh otca maloletého na zníženie výživného a upravil jeho styk s maloletým. Konanie o návrhu matky maloletého na zaplatenie nákladov spojených so zaobstaraním výbavičky zastavil a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. Zamietnutie návrhu otca maloletého na zníženie výživného odôvodnil tým, že od ostatnej nedávnej súdom schválenej dohody rodičov maloletého o výživnom nedošlo k takej výraznej zmene pomerov dieťaťa a jeho rodičov, ktoré by odôvodňovali zmenu rozsahu vyživovacej povinnosti, resp. tým že otcovi dieťaťa nebráni žiadna prekážka, aby dosahoval príjem, aký dosahoval v čase uzavretia dohody o výživnom. Úpravu styku otca s maloletým súd odôvodnil okolnosťami veci a zastavenie konania o návrhu matky na zaplatenie nákladov spojených so zaobstaraním výbavičky prekážkou iného konania o tomto návrhu.

Krajský súd v Trnave rozhodujúci o odvolaní otca dieťaťa rozsudkom z 12. septembra 2011 sp.zn. 23 CoP 51/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach o výživnom a úprave styku potvrdil. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia v časti o výživnom uviedol, že súd prvého stupňa správne ustálil, že od ostatnej úpravy výživného nedošlo o otca dieťaťa k takej závažnej a trvalej zmene pomerov, ktorá by odôvodnila zníženie výživného. Stotožnil sa aj dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa o úpravu styku otca s maloletým.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletého dovolanie. Navrhol napadnutý rozsudok, a pre rovnaké vady i rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Otec maloletého vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) tvrdiac, že sa mu postupom a rozhodnutiami súdov odňala možnosť konať pred súdom. Podľa dovolateľa porušenie jeho procesných práv spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie zmätočne, jeho závery sú arbitrárne a v rozpore s realitou.

Matka maloletého navrhla dovolanie otca dieťaťa zamietnuť. Podľa jej názoru otcovi dieťaťa nebola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Kolízny opatrovník maloletého sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie (iba) odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V preskúmvanej veci smeruje dovolanie otca maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Trnave ako súdu odvolacieho vo veci starostlivosti súdu o maloletého (zníženie výživného pre maloleté dieťa a úpravu styku rodičov s ním).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. ale dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Dovoláním otca maloletého je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom nejde o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení

rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení (§ 238 ods. 4 O.s.p.). Prípustnosť dovolania otca maloletého dieťaťa preto z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

Dovolanie otca maloletého by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd bez zreteľa na to, čo bolo uplatnené v dovolaní, skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k týmto vadám. Otec maloletého vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. nenamietal a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Dovolateľ v dovolaní tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. Robí tak ale neopodstatnene, pretože ním namietaná vada má povahu inej vady, než vady uvedenej v tomto ustanovení.

O odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesného postupu, ktorým súd znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných oprávnení (napríklad oprávnenia byť prítomný na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.) priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany a uplatnenia jeho práv.

O takúto vadu, majúcu znak tzv. zmätočnosti, ale v konaní odvolacieho súdu a v jeho rozhodnutí nejde. Otec maloletého totiž vidí vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v tom, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie zmätočne, jeho závery sú arbitrárne a v rozpore s realitou. V odôvodnení svojho dovolania ohľadne tejto ním tvrdenej vady tiež uviedol: "Rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, nakoľko jednotlivé závery v ňom prijaté si navzájom odporujú, jeho odôvodnenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom na jednej strane tento súd v odôvodnení tvrdí, že vychádza a porovnáva zistenia

prvostupňového súdu, na inom mieste odôvodnenia závery prvostupňového súdu posúdil inak ako prvostupňový súd a tieto závery potom porovnáva pre účely posúdenia zmeny. Ak tieto závery premietneme do roviny faktov, ním prijaté závery sú v rozpore s konkrétnou skutočnosťou.“ Podľa názoru dovolacieho súdu sú je ale odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu jasné a zrozumiteľné. Pravda, inou je otázka (zodpovedanie ktorej má rozhodujúci význam pre prípustnosť dovolania v danej veci), či takéto odôvodnenie má aj oporu v konaní zistených skutočnostiach.

Skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu než súd prvého stupňa bez toho, že by postupoval podľa § 213 ods. 3 O.s.p., prípadne chyba odvolacieho súdu pri skutkových zisteniach (prehliadnutie, nezohľadnenie alebo nedostatočné zohľadnenie určitých skutočností, ktoré dovolateľ zo svojho pohľadu považuje za rozhodujúce), zakladá (len) tzv. inú vadu (než v § 237 O.s.p. uvedenú), ktorá procesná vada konania je síce relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., úspešne však môže byť uplatnená len v procesne prípustnom dovolaní (porovnaj tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010 a 7 Cdo 36/2011); s výskytom danej procesnej vady, i keby k nej došlo (dovolací súd vec z tohto aspektu neskúmal), Občiansky súdny poriadok nespája prípustnosť dovolania.

Vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli spôsobilé založiť ani právne závery, na ktorých založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p., pretože právnym posudzovaním súd nemôže založiť žiadnu procesnú vadu, ktorá je uvedená v tomto ustanovení. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť

rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie žalobcu nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., nebola preukázaná existencia otcom maloletého namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca maloletého dieťaťa podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. augusta 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová